

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 3: In Virgilium Athenas proficiscentem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A **LÆVES.**] expolitæ, non asperæ. sic Od. VII. lib. 2. *lania ciboria.* & Od. vlt. eiusd. lib. *lanes plumæ.* & Od. VI. lib. 4. *Lanis Agyien,* id est, imberbis. & Od. XVII. huius lib. *Lania personuere saxa.* & Od. XI. lib. 2. *fugit retro Lanis Iuventas.* & epist. de Arte poet. *sectantem laniam nervi Desciunt.* ibid. *aut lanis seruanda cupresso.*

ACER ET MAURI PEDITIS] per acrem Mauri peditis vultum, *ἀνδρικόν*, id est, virilem, & quasi trucem significat. Taleis autem vultu atque aspectu Mauros fuisse tradit *Ælianus* his verbis: *Ἐπὶ δὲ μαυροῖσι καὶ καλοὶ, καὶ μεγάλοι, καὶ ἀνδρικόν ὄρωσι:* quem locum mihi *Io: Scaliger*, iuuenis eruditissimus, indicauit.

SIVE MUTATA] vult Mercurium induta specie humana, Augusti nomine appellari, & Augustum esse Mercurium. Et ita Augusto assentatur.

PATIENS VOCARI CÆSARIS VLTOR] Græca planè est hæc loquendi figura, *ὑπομένων καὶ λείδων καὶ σπάρτος ἐπιδικητής.* Demost. *ἄξιον ἢ παραπροσβ. καὶ ποσούτης ἀναδρίας καὶ κακίας ὁμολογεῖτε ὑμῖς εἶναι μισοί.* Latine enim diceremus: *patiens te vocari Cæsaris vltorem.* sic epistola ad *Quinctium* lib. I. *Cum pateris sapiens emendatusque vocari.* sic Od. XXVII. lib. 3. *Vxor inuicti fons esse nescis?* & epist. ad *Torquat.* lib. I. *patiarque vel inconsultus haberi.* sic *Catullus:* *Au fuisse nauium celerrimus.* & *Virgil.* lib. 2. *Æn. sensu medios delapsus in hosteis.* & *Propert.* lib. I. eleg. V. I. *Iurabo & bis sex integer esse dies.*

SERVS] serus redeas, pro serò redeas: olet hoc quoque Græcum quiddam. quo de genere dicemus ad Od. XVII. epod. precatur autem tacitè, neque tamen obscurè, vt diu viuat Augustus. hoc enim valent illa, serò in cælum redire, quasi *Mercurius* sumta Augusti specie & figura è cælo in terras deuolarit, sitque aliquando in cælum reuolaturus.

POPULO QUIRINI.] in membrana *Don.* Iannocti, & vna *Vatic.* *Quirino* scriptum est. fortasse rectè, & *Horatiano* more. Nam & in carmine sæculari ita locutus est: *Romule genti daterémque prolemque, Et decus omne.* & Od. XII. lib. 4. *Qui nunc Sulpicijs accubat horreis.*

C **INIQUVM**] offensum, iratum, infensum.

HIC AMES DICIPATER, ATQUE PRINCEPS] hæc ad historiam pertinent. Nam Augustus senatus consulto parens patriæ appellatus est.

MEDOS] puto eisdem hîc *Medos* dici, quos supra *Perfas* appellauit, vt Od. XXVII. *Medum acinacem dixit gladium Perficum.* Et fortasse eodem nomine *Parthos* significat. Nam Augustus hoc tempore *Parthis* bellum inferre cogitabat: quod cum illi sensissent, Augusti fama permoti, signa, quæ *Crassus* & *M. Antonius* amiserant, vltro ad Augustum remiserunt. vt Od. XV. lib. 4. *Et signa nostro restituit Ioui Derepta Parthorum superbis Postibus, horribilique Medo.* & epist. XVIII. lib. I. *Militiam puer, & Cantabrica bella tulisti Subduce, qui templis Parthorum signa refixit.*

EQVITARE] velequitare posuit translato

pro Romanis insultare, vel propriè pro exequo pugnare. Erant enim *Parthi*, equites. Od. XIX. eiusd. lib. *Et versis animosum equis Parthum dicere, &c.*

IN VIRGILIVM Athenas proficiscentem.

Ode 3.

Secundam ei nauigationem precatur: deinde occasionem nactus, hominum audaciam detestatur.

SIC te diua potens Cypri,
Sic fratres Helena, lucida sidera,
Ventorumque regat pater,
Obstrictis alijs, præter Iapiga,
Nauis, quæ tibi creditum
Debes Virgilium: sinibus Atticis
Reddas incolumem precor:
Et serues animæ dimidium meæ.
Illi robur, & æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit præcipitem Africæ
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristeis Hyadas, nec rabiem Noti:
Quo non arbiter Adriæ
Maior, tollere, seu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui siccis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turgidum, &
Infameis scopulos Acrocerania?
Nequicquam Deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras, si tamen impie
Non tangenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Post ignem ætheria domo
Subductum, macies, & noua febrium
Terris incubuit cohors:
Semotiq; prius tarda necessitas

Leti,

12
 A *Leti, corripuit gradum.*
Expertus vacuum Dædalus aëra
Pennis non homini datis.
Perrupit Acherunta Herculeus labor.
Nilmortalibus arduum est.
Cælum ipsum petimus stultitia: neque
Per nostrum patimur scelus
Iracunda Iouem ponere fulmina.

SIC] Cùm aliquid ab altero petimus, id vt facilius impetremus, ea solemus illi precari & optare, quæ scimus ei esse optatissima, addita particula *Sic*. Estq; hoc genus omnibus poetis, Græcis & Latinis, perquam vsitatum. Ac primum sanè ab hoc poeta ordiamur. infra Od. xxviii. huius lib. sic quodcunque minabitur *Eurus Fluctibus Hesperijs, Venusine Plectantur silua.* & Saty. iii. lib. 2. *Stoice, post damnum sic vendas omnia pluris.* & hoc loco, *Sic te diua potens Cypri, &c.* Catullus ad Coloniam: *Sic tibi bonus ex tua Pons libidine fiat.* & de coma Berenices: *Sic magis ò nupte semper concordia vestras, Semper amor sedes incolat assiduas.* Virg. in Mœride: *Sic tua Cyrneas fugiant examinata taxos: Sic cytisopaste distentent vbera vacca.* & in Gallo: *Sic tibi cum fluctus inter labere Siccanos, Doris amara suam non intermisceat undam.* Tibullus lib. 2. eleg. vi. *Annuè, sic tibi sint intonsi Phœbe capilli: Sic tua perpetuò sit tibi casta soror.* Apollon. lib. 2. Argon. ἰληκίαι: ἀέτι ἀναξῆ ἀρμητοὶ ἐθέραι: Δίην ἀδήλητοι. πῶς γὰρ θέμις. vbi omissa est, vox ἔπας. quod valet, *Sic*. Illorum autem versuum hæc ferè sententia est: propitius sis. sic tibi ò Apollo, comæ sint non præcisæ, id est, intonsæ, semper illatæ. ita enim fas & iustum est. Lucilius lib. 2. epig. in quendam edacem, Dionysium nomine. Οὐ τῶ σοι πῆλαι Διονύσιε πῦτα γένοιτο Πάντα. νόμος δὲ χέριπιν δός η καὶ ὠδὲ φαγῆν, &c. id est, sic tibi Dionysi hæc omnia, quæ comedisti, concoquere contingat. At legis certè gratia, seu quia lex postulat, etiam hic aliquid nos comesse sine: neque omnia solus deuora.

POTENS CYPRI.] id est, domina Cypri: exemplo Græcorum, qui ita loquuntur κρατῖσα κύριος. simile est illud Od. xv. lib. 3. *O Naiadum potens, Baccharumque valentium Proceras manibus vertere fraxinos.* & Ode v. huius libri, *Suspense potenti Vestimenta maris Deo.* & Ode. xxi. lib. 3. *ille potens sui, Latiusq; deget, cui licet, in diem Dixisse, vixi.* quo loco videtur potens idem valere, quod apud Græcos ἐγκρατῖς, ἢ κύριος. & Ode. vi. huius libri, *Imbellisque Lyra Musa potens,* id est, musa, quæ res ludicras & amatorias tantum canere potest: bellicas & grauiiores non potest. & carmine sæculari, Ode vltima, epod. *Phœbe, sylvarumque potens Diana.* & Virgil. Æn. i. *Nimborum que facis, tempestatumque potentem.* & iii. *Dij maris & terra, tempestatumque potentes.* Sed cur nauigaturo Virgilio, secundam nauigationem optans, Venerem aduocat? quia Venus ex mari na-

ta est. Nota Venus ἀναδυομένη, anadyomene, id est, ex mari exiens, seu ex alto caput, & reliquum corpus proferens, Apellis opus: de qua Plinius lib. 35. cap. 10. Hinc marina dicta. idem Horat. Od. xxvi. lib. 3. *defunctumque bello Barbiton hic paries habebit, Lenum marina qui Veneris latus Custodit, &c.* & Ode xi. lib. 4. *Qui dies mensem Veneris marina Findit Aprilem.*

FRATRES HELENÆ] Castor & Pollux, de quibus vide annot. in Od. xii. huius lib.

VENTORVM QVÆ REGAT PATER] Æolus, de quo Hom. ὀδυσσ. κ. in principio libri Διόλιν δ' εἰς νῆσον ἀφικόμεθ': ἐνθάδ' ἔναθεν Διόλος ἰπποτάδης φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσι, &c. quo loco appellat eum παμίνην ἀνέμων, id est, ventorum promum & condum, vt Plautino verbo vtat. de eodem sic Virg. Æn. i. *Aeole nanque tibi Diuum pater, atque hominum rex Et mulcere dedit fluctus, & tollere vento, &c.*

OBSTRACTIS ALIIS PRÆTER] sic & apud Homerum ὀδ. κ. Æolus ceteris ventis in vtre illo, quem Vlyssi dederat, inclusis & constrixis, solum Zephyrum, qui eum in patriam deferat, liberum, ac solutum relinquit, his verbis: Ἐνθάδ' ἐ βυκτῶων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα. Κεῖνον γὰρ παμίνην ἀνέμων ποίησε κρονίων Ἡμῶν παύμεναί ηδ' ὄρνυμεν, ὄνκε δέλησι. id est, hic mugientium & rudentium ventorum vias vinculis constinxit. Illum enim promum & condum ventorum fecit Iupiter, vt eos possit modò comprimere, modò excitare quemcumque velit.

PRÆTER IAPYGA.] ventum Calabria, seu Apulia ijs vtilem, & secundum, qui ex Italia in Græciam nauigant: hunc album nominat Od. xxvii. lib. 3. *quid albus peccet Iapyx.* Vergil. lib. xi. Æneid. equum Apulum, *Iapyga dixit: & equo venator Iapyge fertur.* & ibidem Garganum Apulia montem, *Iapyga.* Ille urbem *Argyripam patria cognomine gentis Victor Gargani cõdebat Iapygis agris.* Idem lib. 8. per Iapygem, perspicue ventum Apulum significat, *Fecerat ignipotens undis & Iapyge ferri.* Est autem Iapygia vel Apulia ipsa, vel eius pars, & fortasse ea quam hodie appellant Itali *terra di Baro.* Profert hunc locum Seruius ad illum Virgilij modò à me commemoratum. Sed mendosè opinor. Legitur enim apud eum *obstusis* pro quo legendum putauerim potius *obstructis.*

QVÆ TIBI CREDITVM, &c.] tralatio ducta est à rebus creditis. quemadmodum igitur, quod mihi creditum est, id debeo ei, qui mihi credidit: ita & Horatius ait nauem Virgilium sibi commissum, Atticæ debere, id est, æquum esse nauem, quæ Virgilium vehendum receperit, finibus Atticis reddere saluum & incolumem. de verbo credendi vide annot. ad Od. v. lib. 3.

REDDAS INCOLUMEM] animaduertat lector quàm significantibus, & ad rem accommodatis verbis vtatur Horatius. antecedit vox *creditum.* sequitur deinceps, *debes.* postremò, *reddas.* neque verò nomen *incolumem,* otiosum est. Nam quæ nobis credita sunt, ea salua & integra reddere debemus, & vt loquuntur Iurifconsulti, in eadem causa: quod Liuius dicit *rectè reddere.* Seruius ad illum

A illum Virgilij versum *Æn. 6. Redditus his primum terris* hunc locum profert: Vbi tamen neq; hæc Horatiana, neq; Virgiliana rectè explicat.

ILLI ROBVR ET ÆSTRIPLEX] id est, erat ille animo pæne ferreo, atque aduersus omnibus terrores pectore maximè communito, qui primus nauigare ausus est: vel sic, erat ille audax, & imperterritus, & impavidus, & ita rigido pectore, vt nullius periculi metu frangeretur, seu terreretur: erat immani audacia præditus. *σιδηρόφρονες* vocant Græci & *καρτερόφρονες* & *Χαλκοκαρδιον*, id est, virum ferrea durâq; mente, & æreo corde præditum, qui non commouetur. *Æsch. in Prometheus. σιδηρόφρονες, καὶ πέτρας ἐρρασμένους*, &c. Primam autem nauem dicunt Argô fuisse, qua vecti sunt Græciæ principes illi Argonautæ vellus aureum petentes. vide Plinium lib. 8. cap. lvi. Catull. in carmine illo pulcherrimo de Pelei, & Thetidis nuptiis. *Illarudem cursu prima imbuuit Amphitriten. cum hoc loco congruunt illa Oppiani, lib. 1. αἰλιοντ. ὁ πόπι, ὃς παρώπτος ὁ Χυς ἀλὸς εὐρατο ἦτας, Εἰ τ' οὐδ' ἀθανάτων πρὸς ἐπὶ φράσαι, εἶπε πρὸς ἀνὴρ, Τολμήεις παρώπτος ἐπὶ ζατο κύμα πρῆσαι*, &c. quorum versuum

B hæc ferè sententia est. O dij immortales, qui primus maris vehicula reperit, nauicis, siue quis deus ille fuerit, siue mortalis, primus omnium audacissimus gloriatus est se fluctus traiecisse, &c.

PRÆCIPITEM AFRICVM] Africanus, quem Græci *λύβα* appellant, ab occasu hiberno spirat, vt scribit Aristoteles *μετεωρ. β.* opponiturque Cæciæ linearecta, ab ortu æstiuo flanti, Zephyrôque seu Fauonio proximus est. Aquilo autem à Septentrione spirat, vt videatur Horatius non admodum accuratè in describenda ventorum pugna & concertatione, ventos per lineam rectam oppositos exquisiuisse. Præcipitem autem appellat, ab effectu, quia quicquid impellit, præceps agit, seu præcipitat.

DECERTANTEM AQRILONIBVS] participium decertantem iunxit cum dandi casu, quo de genere vide annot. ad Od. vi. lib. 2.

NEC TRISTEIS HYADAS] Atlantis & Æthre duodecim fuerunt filia, & filius vnus Hyas nomine. Hunc, cum in Lydia venaretur, à serpente ictum & interfectum sorores ita miserè, perditèque luxerunt, vt mærore, & lacrymis contabuerint. sed ex illis, quinque, quæ immoderatiùs fratris mortem tulerunt, Iupiter in stellas vertit, easque in tauri fronte collocavit: reliquæ septem, quæ *πλειάδες* appellantur, mærore quoq; illæ quidem confectæ sunt, verum tamen & diutius restiterunt, & serius victæ sunt. de quibus dicemus ad Od. xiii. lib. 4. Hyadas autem nominatæ esse dicunt vel ab Hyante fratre, vel *ἀπὸ τῶ ὕειν*, id est, à pluendo, quia iis orientibus pluuia & tempestates soleant excitari, vel quia earum situs & ordo v literæ similitudinem præ se ferat. M. Tullius lib. 2. de natura Deorum: *Tauri caput stellis conspersum est frequentibus. Has Græci stellas Hyadas vocitare fuerunt, a pluendo. ὕειν enim est pluere: nostri imperitè succulas, quasi a subus essent, non ab imbris nominatæ. tristeis autem dixit, quia pluuia denuntiant, atque adeò important: vnde nomen ductum, vt*

vult M. Tullius. Itaque eas Virgilius pluuia appellat lib. 1. *Æn. in extr. & lib. 3.*

QVO NON ARBITER ADRIÆ] quo nullus ventus maius, in mare Adriaticum, imperium obtinet, siue tempestates commouere, siue mare tranquillare velit. Itaque hic arbitrum, dominum, & eum, qui alteri suo arbitratu imperat, intellige, vt Ode vii. lib. 2. bibendi arbitrum appellat, conuiuij regem, eum, qui leges bibendi in conuiuij ponit. in epistola autem ad Bullatium, *locum effusilate maris arbitrum*, mari vicinum intelligendum esse docebitur.

TOLLERE, SEV PONERE VVLT FRETÀ] siue velit fluctus excitare, quibus mare attollitur: siue componere, *καθίξεν*, sedare, placare, atque ad æqualitatem redigere: à qua æquoris fluxit appellatio. Virgil. lib. 1. ponere vsurpauit absolute pro quiescere, vt interpretatur Seruius: Cum venti posuere, &c. omisit autem alterum *seu*: vt & siue Saty. v. lib. 2. *turdus, Siue aliud priuum dabitur tibi, deuolet illuc*, &c. & Ode vi. huius lib. *Cantamus vacui, siue quòd vrimur*, &c. & Ode xv. *te Si nelus sciens Pugna, siue opus est imperitare equis, Non auri ga piger*. sic Catull. in faseli dedicatione: *lana, siue dextera Vocaret aura*. & idem Horat. Od. xxxii. huius libri: *Qui ferox bello, tamen inter arma, Siue iactatam religarat vdo Littore nauim*, &c. & Od. xxvii. lib. 3. *potes hac ab orno Pendulum zona benè te secuta e-Lidere collum, Siue te rupes, & acuta letho Saxa delectant*. Et M. Tull. contra Rullum: *adiungit agros in Macedonia, qui Regis Philippi fuerunt, siue Persei*. & ad Atticū lib. 8. *Nil perurbatum hoc ab vrbe discessu, siue potius turpissima fuga*. Ter. Andr. *Debinc postulo, siue æquum est, te oro Dane*.

QVEM MORTIS TIM. GRA.] id est, quod mortis periculum? aut, quod mortis genus? aut, quam mortis viam? aut, quem mortis aditum? tralatio est: quasi ad mortem gradibus deueniamus, aut descendamus. sic Lucretius, Leti ianua dixit. **SICCIS OCVLIS**] *ἀδακρυς*.

MONSTRÀ NATANTIA] Oppianus lib. 2. *Κήπη δ' ὀβριμόγμα, πλώρια, θαύματα πόντου*, &c. **MARE TVRGIDVM**] sic Hesiod. *πλάγος οἶσμα πόντου*. Aratus vnum ex signis insurgentium ventorum ponit mare intumescens, *σημα δέπαι ἀνέμοιο καὶ οἰδαίνουσα θάλασσα Γηγέδα*. id est, signum autem tibi sit ventio orientis mare turgescens. præterea qui irati sunt, iis cor turgere dicunt poeta. Homer. *il. 1. Αλλά μοι οἰδαίνουσι κραδίη Χόλω*. id est, At mihi cor penitus turgescit tristibus iris.

ACROCERAVNIA] monteis in Epiro ita dictos, quòd ea altitudine sint, vt sæpenumero fulmine petantur. Pausanias diuisit hoc nomen in Atticis: *ἀκρα τῶν ὄρων, ἢ κεραυνία λέγεται*. sic Virgil. Georg. 1. *Aut Atho, aut Rhodopen, aut alta Ceraunia telo Deijcit*. & 3. *Æneid. Prouehimur pelago vicina Ceraunia iuxta*. Mela monteis Ceraunios nominat: à quibus (inquit ille) flexus est in Adriam: Infameis autem propter naufragia, vel propter naufragij periculum, ac metum, vt alij malunt. ego autem puto propter naufragia apud eos aliquando facta. nam si nullum vquam ibi naufragium factum est, quid est quòd quisquam naufragij

A fragij periculum apud eos extimescat.

NEQVIVICQVAM DEVS ABCIDIT] id est, frustra Deus terras à mari secluserit, si contra hanc Dei prouidentiam audent homines nauigare.

DISSOCIABILI] quem par erat à terris dissociari, ac separari. IMPRÆ] impias dicit hominum naueis, quia Dei consilium negligere, & aspernari videantur. hanc autem hominum audaciam impiam etiam Sophocles infectatur in Antigone: Πολλὰ τὰ δεινὰ. καὶ δὲν ἀνθρώπων δεινότερον πέλει. Τὸ το καὶ πολὺ πέραν Πόντου Χειμερῶν νότω Χωρεῖ παρὰ Βρυχίοισι Περρῶν ὑπὸ οἰδέμασι, &c. & Oppian. lib. quinto in principio: Ως ἔδδεν μερόπασιν ἀμύχανοι, ἐκ ἐνὶ γαίῃ Μητρὶ καμῆν, ἑκόλοπον ἀν' εὐρώεντα θαλάσσης. quem Oppiani locum annotauit Muretus.

VADA.] maria: ἐλάττωσι. Io. Passeratius tamen non putat esse ἐλάττωσι, sed per vada significari loca in mari periculofissima, & in quibus harentes naues sæpe dissoluuntur, & perfringuntur, vt apud Virgilium Æineid. 1. *Illiditq; vadis, &c.* ibid. in vada cæca tulit. & lib. x. *Namque insucta vadis dorsodum pendet iniquo Anceps sustentata diu, fluctibusque fatigat: Soluitur, atque viros mediis exponit in vndis.*

AVDAX OMNIA PERPETI] cur non dixit facere? culpam vel continuò, vel certè aliquando sequitur pœna. ex consequenti igitur, factum est intelligendum, quod antecedit. non enim paterentur, neque pœnas darent homines, nisi iniuste atque impie facerent. Præterea sic potest hic locus explicari. Gens humana propositis etiam ante oculos grauissimis pœnis, non deterretur tamen à maleficio: immò quemuis cruciatum subire ac perferre parata est, dummodo eò, quò cupiditas vocat, peruenire possit. ita est audax ad facinoris pœnam sufferendam, vt ad res nefarias, & lege veritas concitatissimè, & effrenatissimè ruat.

AVDAX IAPETI GENVS] Prometheus. Ex Hesiodo autem & Æschyle notum est, Prometheus, ignem à Ioue occultatum subduxisse, hominibusque distribuisse, atque ob eam causam iratum Iouem, viuendi rationem antea facilem, quietam, laboris ac doloris expertem hominibus abdidiisse. sic Hesiod. ἔργ. καὶ ἡμέρ. Κρίθε δὲ πῦρ, τὸ μὲν αὐθις εὖς παῖς ἰαπέτιο Ἐκλεψ' ἀνθρώποισι, διὸς παρὰ μιν πόντην Ἐν κοίλῳ γάρ ῥηκε λαθὼν Δία περὶ κέρανον. Euphorion autem scribit hanc causam Iouem arripuisse, cur Prometheus Caucaaso affigeret, quòd comperisset, eum ex furtiuo & violento Eurymedontis cum Iunone concubitu natum esse. Atque hanc ille occasionem nactus, Prometheus quidem in vincula coniecit: Eurymedontem autem ad inferos deturbauit. Sed quòd ignis furtum Prometheo ascribunt, tradit Pausanias in Corinthiacis, Argiuos eam laudem Prometheo ademtam ad Phoroneum Inachi filium transcribere.

FRAUDE MALA] mala, est epithetum perpetuum: ne quis fortè ita accipiat quasi aliqua fraus sit bona. sic Satyra vi. lib. i. dixit *mala lustra*. quanquam in quibusdam codicib. manu scriptis legitur *malalucra* (vt dicemus illo loco) & *prauam stultitiam* epist. 11. lib. 2. & *malos fures* Saty. 1. lib.

1. & *malam ambitionem* Saty. vi. lib. 2. & Hom. D κακὴν νόσον κακὸν πόλεμον. Seruius tamen ad illum Virgilij versum notat hæc, quæ sequuntur, *figurate faciam vitula dixit, vt faciam thure, faciam agna.* Horat. 1. carminum, *Seu poscat agna, siue malit hœdo.* Vnde videatur nihil hic esse mutandum à lectiōne recepta, si Seruio credamus.

TERRIS INCUBUIT] terras occupauit, obfedit, atque oppressit. tale illud Virgil. Georg. 11. *Præsertim si tempestas a vertice siluis Incubuit.* aliter dictum est ab eodem, lib. 3. *Condit opes alius, defossoque incubat auro.* cui proximo simile illud est Ciceron. in Cluentiana. *qui illi pecunie, quam condiderat, spe iam atque animo incubaret.* hac de re sic Hesiod. Χαίρεις πῦρ κλέψας, καὶ ἐμὰς φρένας ἠπεροπούσας, σοὶ τ' αὐτῷ μέγα πῦρ, καὶ ἀνδράσιν ἐσοσμένοισι. id est, Prometheus, gaudes, quòd ignem furatus sis & me deceperis, quòd quidem furtum & tibi & posteris magno malo erit. Idem de Pandora. Ἀλλὰ γυνὴ Χειρῶσι πῖθ' ἄφελ' ἴσα Ἐσκέδασ', Ἀνδρώποισι δ' ἐμῆσσι κήδεα λυγρὰ. id est, At mulier cum de dolio operculum detraxisset, omnia, quæ in eo erant, dissipauit, hominibus autem tristitia mala molita est. Idem paullo post: Ἀλλὰ δὲ μύρια λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται Πλήρην γάρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θαλάσσης. &c. Alia autem innumerabilia funesta mala apud homines tumultuantur, seu tumultus excitant: plena est terra malorum, plenum mare.

SEMOTIQUE PRIVS TARDA NECESITAS.] hunc locum profert Seruius ad illum locum Virgil. in Sileno, *Caucaaseasq; refert volucres, furtumque Promethei.*

TARDA] viuebant enim diutius homines, tardiusque moriebantur.

NECESSITAS LETHI] Quam hic lethi necessitatem nominat Horat. eam Ode 1. lib. 3. necessitatem simpliciter appellat. Ode XXI III. eiusd. diram necessitatem, id est, ἀνάγκην, quam dicunt Græci. Homer. autem ἰλιάδ. π. diem mortis, ἀναγκῆσιν ἡμᾶρ appellat: idemq; quam Horat. lethi necessitatem dicit, μύριαν ὀλοὴν θανάτῳ θανάτῳ nominat ὀδυσει. Pindarus verò ὄλυμπ. εἰδ. β. sententiam illam, quam ferunt Pluto & Æacus aduersus improbos, & sceleratos, ἀνάγκην ἔχθραν vocat, quia iudicium illud nulla ratione infirmari, F nulla gratia inflecti, nullo denique pretio corrumpi possit. vide annot. ad Oden xxxv. huius libri. & XXI III. tertij.

CORRIPUIT GRADVM] celerius aduenit: celerauit gradum, vt Virgil. loquitur, Æneid. 4. *illa gradum studio celerabat anili.*

EXPERTVS VACVVM DÆDALVS] & supra de Dædalo diximus nonnulla, & vt nihil dixissemus, notissima omnibus est fabula: eamque etiam Virgil. tangit Æneid. vi. *Dædalus, vt fama est, fugiens Minoia regna, Præpetibus pennis ausus se credere cælo.* Traditum est autem, Dædalum præstantem fabrum, atq; architectum fuisse, eundemque ædificandarum nauium rationem, primum reperisse, atque ex eo natam de eius, pennis & volatu fabulam. Itaque Græci poëta opera affabrè, & summo artificio elaborata, δαιδαλα nominant. Hom. ἰλ. σ. αὐτὰρ ἐν αὐτῷ Ποίει δαιδαλα πηλὰ

A πολλά ἰδύοι παραπίδρασι. & ibid. Πάντοσ δαιδάλλον. & Apollon. lib. 1. argon. εἴ δὲ ἐκείτω Τέρμασι δαιδάλα πολλά διακρίδον εἰ ἐκέκασο. Et Lucret. lib 4. linguam dædalum verborum appellat, propterea quod voces articulatur, ut ille loquitur, & dædalum Tellurem: & Virgil. Georg. 4. *Et munire fanos & dædala fingere tecta.* Plato in Menone quædam δαιδάλα ἀγάλματα, id est, simulacra commemorat, quæ soluta aufugiunt, fugitiorumque in morem dominum relinquunt: vincita autem manent: ad quæ respiciens scribit illa in Euthyphrone: *Θαυμάσιον οὐ ταῦτα λέγουσιν, εἰάν σοι οἱ λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ ἀπίσθη τὸν δαιδάλλον, βαδίζοντασ αὐτὸς ποιεῖν, αὐτὸσ ὄν πολὺ τεχνικώτερος τῶ δαιδάλλω, καὶ κύκλωσ περὶ οὐκ ἀπὸ ποιῶν.* id est mirabilisne igitur tu, qui ista dicis, si verba videantur non manentia & stabilia, sed ambulancia, & mobilia, & criminaberis me ea facere ambulatoria, cum tu sis multo maior artifex, quam Dædalus: cumque ea in orbem circumuectia facias? Præterea λόγος δαιδάλλω Græci nominant verborum opifices quosdam, & variandæ atque ornandæ orationis facultate instructos. Xenophon autem ἀπομνη. β. eo in loco, in quo

B ostendit, sapientiam sapientibus interdum esse inutilem, ac damnosam, scribit Dædalum à Minoë captum esse propter sapientiam, eique seruire coactum: denique vno tempore & patria & libertate esse spoliatum: cum aliquando autem aufugere cum filio conatus esset: filium quidem amisisse, sibi autem salutem expedire non potuisse: sed ad Barbaros delatum rursus illic seruitutem, quam fugiebat, pertulisse. Pausanias verò in Achaicis narrat Dædalum, sororis filio interfecto, sua voluntate se ad Minoë contulisse: deinde aliquanto post in suspicionem, criminemque nescio quod vocatum, atque ab illo in carcerem vnâ cum filio coniectum esse: postremò è custodia furtim elapsum ad Siculos confugisse.

VACVVM] inanem, ἔρημον, ab hominibus infrequentem, ut Od. xxv. lib. 3. *vacuum nemus.*

PERRUPIT ACHERONTA] Herculi duodecim illis notissimis laboribus perfuncto, decem & octo mensium spatio, Eurytheus duos ex eis non probans: vnum, quem ille in expurgando Augiæ stabulo, alterum, quem in hydra conficienda susceperat, ac pertulerat, decimum tertium imposuit, ut Orci canem Cerberum ab inferis ad superos protraheret. Cum igitur ad Tænarum venisset Hercules, per cuius fauceis ad inferos descensus patet, duce Mercurio descendit. Ac de hoc Herculis ad inferos descensu, meminit duobus locis Homerus, semel Ὀδυσσ. λ. vbi sic loquitur Hercules, seu eius idolum, *Καὶ ποτε ἐνθάδ' ἐπέμλε κύν' ἄζοντ', ἢ γὰρ ἐτ' ἄλλον φράζετο πᾶδε π' μοι χαλεπώτερον εἶναι ἀέθλον:* iterum Ἰλιάδ. θ. vbi Pallas de Ioue queritur, eiq; exprobrat toties à se adiutum in periculis, & seruatum Herculem: ait deniq; se, si Iouis in Græcos acerbiter præsciuisset, numquam fuisse passuram, ut Hercules ab inferis reuertetetur. sic Hom. *Εἰ γὰρ ἐγὼ πᾶδε ἦδ' ἐνὶ φρεσὶ πυνκαλίμησιν, εὐτὲ μιν εἰς Αἴδαο πύλαρτα οὐκ ἔπειμ' ἔβην Εἰς ἐρέβους ἄζοντα κύν' αὐχέρῃ αἰδαο, οὐκ εἴ μ' ὑπέβουρε συρὸς ὕδατος αἰπὰ ρ' ἔεδρα.* Perrupit autem legendum sine copulatione, que, & ita

cod. Don. Faëni, Vrsini, & vnus Vat. & Tornef. **D**

ACHERVNTA] Pausanias in Atticis scribit in Thesprotide Acherusiam paludem esse non longè à Cichyro, & fluuium Acheruntem, & Cocytum aquam omnium iniucundissimam: sibi que videri Homerum ijs fluminibus visis & cognitis, aufum esse demum illa de inferis fabulosa confingere. Tum verò fluuiis infernis, ab iis, qui sunt in Thesprotide, mutuatum, nomina imposuisse.

NIL MORTALIBVS ARDVVM EST] aliquot libriveteres habent. *Nil mortalibus arduum est.*

CÆLV M IPSVM PETIMVS STVLTITIA] vel propter Phaëtonem hoc dicit, de quo dicemus annot. ad Oden xi. lib. 4. vel propter Gigantes: quod credibilis est.

NEQVE PER NOSTRV M PATIMVR SCÆLV S] nostris maleficiis, & sceleribus, videmur quodammodo vim Ioui afferre, eumque cogere, ut assidue fulmen habeat in manibus. Nam improbitate & impietate nostra Deum irritantes, non sinimus eum erga nos æquum esse, aut placibilem. sed contra impellimus, ut nos suo fulmine exterreat, atque exanimet.

IRACVND A] quæ Iupiter effectus iracundus E hominum impietate, sæpe sumit in manus. sic Od. xiii. lib. 2. *panimentum superbum* dixit, panimentum domini superbi, ut vult Porphyr. & rectè.

PONERE] de manibus. sic dicimus ponere vestem, ponere personam.

AD L. SEXTIVM CON- fularem. Ode. 4

Aduentu veris, & communi moriendi
condicione proposita, hortatur
ad voluptates.

SOLVITVR acris hiems grata vice
Veris, & Fauoni:

Trahuntque siccas machinae carinas:
Ac neque iam stabulis gaudet pecus, aut
arator igni:

Nec prata canis albicant pruinis.

Iam Cytheræa choros ducit Venus immi-
nente Luna:

Iunctæq; Nymphis Gratia decentes
Alterno terram quatunt pede, dum gra-
ueis Cycloperum

Vulcanus ardens vrit officinas.

Nunc decet aut viridi nitidū caput impe-
dire myrto,

Aut flore, terræ quem ferunt soluta.

Nunc & in umbrosis Fauno decet im-
molare lucis,

c ij Sen